

Factsheet

Jongeren ondersteunen bij de start van hun genderidentiteitszoektocht

Basis tools

1. Bied een **luisterend oor** en neem een **open houding** aan: er is niet één transgender verhaal, ga er niet van uit dat iemand bepaalde stappen wil zetten, trans personen zijn heel verschillend.
2. Vraag naar de eventueel **nieuwe naam/voornaamwoorden**, alsook de situaties waarin je deze mag gebruiken.
3. Pols naar **mentaal welzijn** (risico groep voor suicide). Bezoek gendervonk.be
4. Pols naar **sociaal netwerk** (vrienden/familie/werk/andere trans personen).
5. Bekijk **gender als een fluide gegeven**: ga er niet van uit dat dit vaststaat, ook niet na transitie. Laat de openheid om terug te komen op bepaalde stappen.
6. **Wees discreet**. Stel enkel vragen die relevant zijn in het kader van de hulpvraag en ga nooit een trans persoon uiten zonder diens toestemming.
7. Bied een **transvriendelijke omgeving** aan. Meer info op onze [genderinclusieve taal en beleid pagina's](#).
8. Doorloop de **gratis e-learning over LGBTI+** in de eerste lijn hulpverlening.
9. Let op: coming out is een Westers gegeven. Niet opdringen aan jongeren met migratieachtergrond.

Deel 1: luisteren en exploreren

Veilige plek bieden

Bied een veilige plek waar je cliënt vrijuit mag spreken (die is er vaak elders niet), zonder te (ver)oordelen (zie basis tools).

Stimuleer om info over het thema op te zoeken

1. Moedig aan om diverse getuigenissen op het internet te bekijken/lezen, maar maak je cliënt ook bewust om kritisch om te gaan met verhalen op het internet. Zie ook gendervonk.be
2. Bezoek samen de [website van Transgender Infopunt \(TIP\)](#) voor wetenschappelijk onderbouwde en actuele informatie. Er is ook de mogelijkheid om apart of samen met je cliënt gratis op (video)gesprek te komen, zonder wachttijd.
3. Neem samen de belangrijkste infobrochures door. [Een volledig overzicht](#) vind je op de website van het TIP.
4. Suggereer en raadpleeg boeken, series, films, docu's, ... via de [mediatheek](#) van het TIP.
5. Suggereer om infosessies bij te wonen. Elk jaar worden een aantal infosessies georganiseerd over verschillende aspecten van transgender-zijn en transgenderzorg. Zie [overzicht 'infosessies'](#).

Bespreek opties contact met bondgenoten

Informeer je cliënt over de verschillende opties voor contact met andere trans personen:

- **Samenkomsten** - zie [overzicht \(online\)_praatgroepen en trans verenigingen](#)
- **Buddy** - zie [overzicht buddywerkingen](#)
- **Ouders** - zie [Berdache vzw](#)
- **Partners** - zie [partnerproject](#)
- **Jeugdbeweging** - zie [T-jong](#): voor trans kinderen/jongeren (t.e.m. 30 jaar)
- **Jaarlijks event** - zie [T-Day](#): voor trans personen en hun omgeving (workshops etc.)

Deel 2: hulp bij inlichten van omgeving

Vorbereiding om de naaste omgeving in te lichten

Vaak is het spannend om te vertellen dat de genderidentiteit niet (volledig) overeenstemt met het geslacht dat werd toegekend bij de geboorte. De manier waarop men de omgeving inlicht kan bepalend zijn voor de reactie. Er is geen foute of juiste manier, maar elke persoon/groep (ouders, brussen, vrienden, ...) vraagt een eigen aanpak.

Als hulpverlener kun je de persoon ondersteunen in de voorbereiding: wie licht men eerst in en op welke manier? Welke genderrol veranderingen wil men al doorvoeren en welke nog niet (bv. nieuwe naam)? Op welke vragen wil men wel/niet antwoorden?

Op de [websitepagina 'vertellen \(coming-out\)'](#) vind je voorbeelden, tips, do's en dont's per context.

Veranderingen in genderrol of genderexpressie

Indien de cliënt veranderingen wenst in uiterlijk of genderrol, kun je samen op zoek gaan naar welke niet-medische kleine stappen men reeds kan nemen in uiterlijke veranderingen. Deze kunnen stapsgewijs en verspreid worden in tijd en ruimte. Bijvoorbeeld: enkel op de slaapkamer eens een kleedje of broekvulling proberen, eerst op een bijeenkomst met andere trans of genderzoekende personen zich eens kleden zoals men wil. Experimenteren kan met haarstijl, kledij, schoenen, ondergoed, zwemkledij, parfum, accessoires, make-up, ...

Daarnaast bestaan er verschillende specifieke hulpstukken om je uiterlijk/genderexpressie meer in overeenstemming te brengen met je genderidentiteit, zoals: broekvulling, binders, menstruatieboxers, borstprotheses, corrigerend ondergoed, ... enzovoort.

Zie [overzicht 'hulpstukken'](#) voor het brede aanbod.

Veel hulpstukken zijn enkel online of in het buitenland te koop.
Bij het TIP kan je exemplaren gratis komen bekijken of passen.
Het TIP is ook een donatiepunt voor hulpstukken.

Laat je cliënt een afspraak maken via contact@transgenderinfo.be of [0800 96 316](tel:080096316).

Opties naamsverandering en aanpassing van geslachtsregistratie

1. Vraag of je cliënt reeds een nieuwe naam heeft gekozen en waar deze eventueel al wordt gebruikt (online, onder vrienden, etc.)

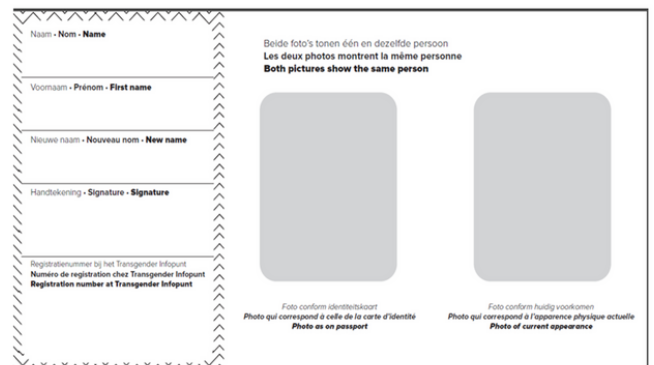
- Niet alle trans personen kiezen een nieuwe naam of zijn daar al mee bezig.
- Brainstorm samen over een mogelijke nieuwe naam als de cliënt dat wil.
- De veilige ruimte van jullie contact kan ook een plaats zijn voor je cliënt om de nieuwe naam te mogen oefenen en te zien hoe dat aanvoelt.

2. Overloop de opties voor een juridische aanpassing:

- Zie webpagina ['aanpassing van \(voor\)naam'](#)
 - Kan vanaf 12 jaar (mits toestemming beide ouders)
 - Vanaf 18 jaar vervalt bovenstaande voorwaarde
- Zie webpagina ['aanpassing van geslachtsregistratie'](#)
 - Kan vanaf 16 jaar (mits toestemming beide ouders én verklaring psychiater jongere heeft voldoende onderscheidingsvermogen)
 - Vanaf 18 jaar vervallen bovenstaande 2 voorwaarden

3. Geef informatie over [een genderpasje](#).

- Wanneer het uiterlijk (tijdelijk) niet (helemaal) overeenstemt met de gegevens op de identiteitskaart, kan het genderpasje helpend zijn.
- Het is een onofficieel document dat de cliënt kan gebruiken om de identiteit duidelijk te maken bv. bij identiteitscontrole op de luchthaven, openbaar vervoer, ...
- Het genderpasje kan een eerste (tussen)stap zijn in de erkenning van de genderidentiteit.

Deel 3: mogelijkheden transgenderzorg bespreken

Jonger dan 17 jaar: [Van Rups tot vlinder](#)

[Van Rups tot vlinder](#) is een brochure voor ouders van gendervariante kinderen en biedt een overzicht van hoe een zorgtraject er kan uitzien voor kinderen en jongeren in Vlaanderen.

Vanaf 17 jaar: [Zorgbrochure](#)

De [Zorgbrochure](#) (beschikbaar in 7 talen) biedt een overzicht van hoe een volwassene (vanaf 17j) een zorgtraject kan starten en wat de mogelijke (medische) opties voor transgenderzorg zijn in Vlaanderen.

Overloop één van de twee brochures met je cliënt en bespreek de opties voor transgenderzorg in Vlaanderen en hun voor- en nadelen.

- Meer info over [verloop gespreksbegeleiding \(<17 jaar\)](#) en [verloop gespreksbegeleiding \(vanaf 17 jaar\)](#).
- Meer info over [genderbevestigende hormonen](#)
- Meer info over [genderbevestigende chirurgische opties](#)

Schema: opties transgenderzorg in Vlaanderen

	Multidisciplinair genderteam	Het zorgtraject zelf samenstellen
Wat Voor -17 jaar	Aanmelding bij een genderteam voor kinderen-en jongeren verbonden aan ziekenhuis. Voorlopig enkel UZ Gent en ZNA Antwerpen.	Ondersteuning bij psychische hulpverlener vanop de zorgkaart in afwachting van opstart in multidisciplinair team.
Wat Voor +17 jaar	Aanmelding bij een genderteam verbonden aan ziekenhuis. Overzicht genderteams in Vlaanderen	Aanmelding bij een individuele zorgverlener van op de zorgkaart .
Locatie en coördinatie	Verschillende eventuele stappen in de transitie (psychische begeleiding, endocrinologie, chirurgie, stem, etc.) kunnen plaatsvinden in dit team. Multidisciplinair overleg.	Zorgverleners werken meestal onafhankelijk van elkaar op verschillende locaties. Vraagt meer eigen coördinatie en planning. Geen multidisciplinair overleg.
Wachttijd	Lange(re) wachttijden	Korte(re) wachttijden
Kostprijs	Mogelijks conventie transgenderzorg(*)	Geen conventie transgenderzorg
Contact	Zie webpagina 'Genderteams in Vlaanderen'	Zie zorgkaart (geef stad/gemeente op waarin je woont). Filter op: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgtype: psychische begeleiding (of ander zorgtype) • Doelgroep: volwassenen • Maakt deel uit van een multidisciplinair genderteam: nee

(*) Consulten bij een psycholoog bij een genderteam waar de [conventie transgenderzorg](#) geldt, worden grotendeels terugbetaald. Indien de conventie niet van toepassing is, betaalt men het normale tarief voor een psychisch consult.